

gorenjski GLAS

GLASILLO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV KRAJN

Leto III. Št. 48

Kranj, 30. novembra 1950

Cena din 2-

Tekmovanje v počastitev 10-letnice OF

IZVRŠNI ODBOR OF SLOVENIJE JE PODELIL PREHODNO ZASTAVO MED DRUGIM TUDI JEZERSKEMU

Po sprejetih poročilih so v mesecu oktobru dosegli najboljše uspehe v tekmovanju v počastitev 10-letnice Osvobodilne fronte osnovne frontne organizacije Josip Dol (okraj Maribor-okolica), Zavrč (okraj Ptuj) in Jezersko (okraj Kranj-okolica).

Člani frontne organizacije na Jezerskem so v prvem mesecu tekmovanja vključili v OF nove člane tako, da so sedaj vsi volilci tudi člani Fronte. Poleg dveh uspešnih predvolilnih zborovanj, je bilo težišče njihovega dela na gradnji Zadružnega doma, ureditvi frontnega kotička, gradnji gasilskega doma, pri čemer so opravili 1.249 ur prostovoljnega dela.

TRŽIŠKI KOVINARJI SO PREJELI ZASLUŽENO PRIZNANJE

Ko je Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije razpisal šestmesečno tekmovanje, je delovni kolektiv tovarne kos in srpov v Tržiču na pobudo svoje sindikalne organizacije krepko poprijel za delo. Njihova obveza je bila: boriti se za izvršitev plana, za čim več individualnih obvez, za

kvaliteto proizvodov, za štednjo materiala, surovin, strojev, orodja in čuvanja vsej ljudske imovine, ki je naša skupna last.

Tako je ta delovni kolektiv, ki je že izpolnil svoj letni plan, prejel v petek 24. novembra po zastopniku Republiškega odbora kovinarjev prehodno diplomo kot najboljši kolektiv kovinarjev v prvem mesecu tekmovanja. To priznanje je kolektiv prevzel na množičnem sestanku, kjer so člani sindikata obljudili, da se bodo še bolj borili, tako da si pribore diplomo v trajno last.

PRAV TAKO TRGOVSKO PODJETJE „PREHRANA“ V KRAJNU

Republiški odbor sindikata trgovskih uslužencev je ocenil najboljše kolektive, ki tekmujejo v čast 10. letnice OF. Borba je bila zelo ostra in med prvimi je prejelo zasluženo priznanje trgovske podjetje „Prehrana“ v Kranju. Delovni kolektiv „Prehrane“ si je med številnimi podjetji v Sloveniji priboril častno tretje mesto, kar je po svojih doseženih uspehih tudi zaslužil. V tekmovanju so obljudili, da bodo izpolnili plan blagovnega prometa s 110%, obveznost pa so realizirali s 124%, kar je zelo lep uspeh.

Prvo zasedanje novoizvoljenega okrainega zbera OF za mesto Kranj

Kranj, 25. novembra. — Včeraj popoldne je bilo v Kranju prvo zasedanje okrainega odbora OF za mesto Kranj. Zasedanju je prisostvoval tudi minister vlade LRS tov. Tone Fajfar in zastopnik JA.

Zasedanje, ki bi moralo predstavljati nekako prelomino med dosedanjim in bodočim delom frontnih organizacij na področju mesta Kranja, ni napravilo tega vtiča. Ze samo poročilo o politični, gospodarski in organizacijski dejavnosti, ki ga je podal org. sekretar MO OF tovarš Marjan Skok, ni bilo poročilo v pravem pomenu besede, v katerega bi moral vložiti izčrpno analizo dosedanjega dela, ampak je izpadel le kot bežen pregled dela Fronte v tem letu. S tem ni rečeno, da frontovci Kranja niso delali. Dosegli so gotove uspehe. Mnogo premalo pa so naredili na kulturnem in političnem polju. Do razpisa šestmesečnega tekmovanja v počastitev 10-letnice OF in frontnih volitev v nove odbore je vladalo v organizacijah precejšnje mrtvilo. Saj je bilo od 9.515 oddanih glasov 200 neveljavnih, ker so bili v nekaterih četrtih slabe politične in tehnične priprave. Od teh zadnjih volitev je bilo na novo vključenih v OF 1.746 članov. Tudi prostovoljno delo se je sele v zadnjem obdobju močnejše razgibalo in tako so frontovci v Stražišču do sedaj opravili 9.000 prostovoljnih ur dela na zabetoniranju prvega rezervarja za vodovod v Stražišču. Pomanjkanje političnega in kulturnega dela se je posebno občutilo v mladinski organizaciji, ker le tej ni nudena dovoljna pomoč. Okoli 70 članov mladinske organizacije je bilo izvoljenih v delavske siete po raznih podjetjih, za njihovo in o pomenu DS pa se jim daje premalo pojasnjevanja in potrebnega študija.

Prav gotovo bo nova organizacijska oblika dela Fronte bolj sproščena in vsled tega lažje zajela vse delo ter dosegla večje uspehe. Po novi strukturi bo sedaj

v Kranju 30 terenskih odborov OF z 216 odborniki in 149-imi delegati okrainega zbera OF mesta Kranja. Naloge pred novimi odbori so velike. OF mora vzgajati in politično voditi množice. Zato morajo biti odborniki dobro podučeni o vseh gospodarskih, zunanjih in notranje političnih in drugih vprašanjih.

Diskusija je bila precej splošna in ni obravnavala najvažnejših vprašanj. Premalo je bilo govora o planskih obveznostih, odkupih itd. Mesto Kranj, ki ga upravlja proletariat, bi moralo služiti za vzgled okoliškemu okraju pri izpoljevanju odkupov in preskrbi svojih prebivalcev. Tako pa je še veliko družin, ki niso preskrbljene z ozimnicami. OF in MLO ne bi smela prej mirovati, dokler ne bi bili izvršeni odkupi. Saj so od 1.981 kg masti odkupili doslej le 366 kg, poleg tega pa morajo odkupiti še 48.000 kg krompirja, v zaostanku so za 54.000 litrov mleka itd. Te številke so zelo porazne če vemo, da so planske obremenitve kmetov na področju Kranja precej manjše, kakor v okoliškem okraju. To se pravi, toliko in toliko otrok je bilo in so še brez nlega. Zaradi tega so močno poskušile tudi cene na prostem trgu, ker so delavci bili primorani kupovati te proizvode za vsako ceno, kar pa je šlo čestokrat tudi na škodo delovne sposobnosti ljudi. Zato bodo morale frontne organizacije nuditi večjo pomoč odkupnemu podjetju in MLO-ju pri izvajjanju odkupov in preprečiti vsako popuščanje, špekulantne pa razkrinkavati. Sodelovati morajo pri sprejemaju odkupnih planov za prihodnje leto, boriti se za izvršitev istih takoj po mesecih. Mleko, ki se ni redno odkupovalo vse leto, se sedaj na koncu leta ne more odkupiti, ker krave ne dajejo več toliko mleka, kot v preteklih mesecih. Premalo je bilo tudi govora o delu ljudske inšpekcije, svetu potrošnikov in o drugih oblikah političnega dela. Vsekakor pa je prvo zasedanje zbera bilo pozitivno, ker je odkrilo razne pomanjkljivosti in se bo uspeh pokazal v skorajšnji bodočnosti pri volitvah v OLO.

Po izvolitvi okrainega in izvršnega odbora OF mesta Kranja so delegati sprejeli delovno resolucijo, ki vsebuje več točk bodočega dela frontne organizacije mesta Kranja. Na programu so izbrane umetniške in narodne pesmi. Dirigent Peter Lipar.

Jubilarni koncert moškega pevskega zbera SKUD-a „France Prešeren“. Moški pevski zbor SKUD-a „Fr. Prešeren“ bo ob prilici 5-letnici svojega obstoja priredil v soboto 2. decembra ob 20. uri v Sindikalnem domu v Kranju velik Jubilarni koncert. Na programu so izbrane umetniške in narodne pesmi. Dirigent Peter Lipar.

Pred volitvami v okrajne ljudske odbore

Prezidij Ljudske skupščine LRS je z ukazom z dne 27. oktobra razpisal volitve v okrajne ljudske odbore, ki se bodo vrstile v nedeljo, dne 10. decembra 1950.

Teritorij Okrajnega ljudskega odbora Kranj-okolica je razdeljen na 95 volivnih enot in se bo v vsaki volivni enoti volil po en odbornik, tako, da bo bodoči okrajni ljudski odbor štel 95 odbornikov.

Skoro tri leta bo minilo od zadnjih volitev v okrajne odbore. Z volitvami v nove odbore bo potekla mandatna doba treh let, ki je z zakonom določena. Vsled teži so tudi razpisane nove volitve.

V treh letih dela sedanjega okrainega odbora okraja Kranj-okolica je bilo precej sprememb v upravnoteritorialnem pogledu, kakor tudi sprememb v organizaciji upravno administrativnega poslovanja na OLO. Kmalu po volitvah, leta 1948 sta bila bivša okraja Kranj in Škofja Loka združena v enoten okraj Kranj. To združenje okrajev je bilo z ozirom na bolj razvito industrijo in bogatejše agrarne predele v okraju Kranj nujna, da se je tako izenačila gospodarska moč. Takratni pogoji so zahtevali, da se je upravno administrativni aparat začel jačati. Stavba OLO je postala pretesna, posamezna poverjeništva je bilo treba namestiti v razna poslopja v mestu. To je zelo otežko, če je poslopje, prav tako pa je bilo nepraktično za stranke, ki so imele opravka na OLO. Ko smo v letu 1949 izpopolnili po posameznih poverjeništvi postavljene „sheme“, smo dosegli višek zaposlenega kadra. Nagel razvoj stalno se razvijajočega industrijskega mesta Kranja je načrakov potrebo, da se mesto izloči iz okraja v samostojen mestni ljudski odbor v položaju okraja. Poleg mesta pa je ostal okraj Kranj-okolica na vsem ostalem področju. Prav v tem času pa je naše državno vodstvo podvzelo ukrepe za decentralizacijo in demokratizacijo državne uprave, tako od zvezne preko republiških vlad, vse do ljudskih odborov. Ta decentralizacija je prišla do izraza tudi na okraju Kranj-okolica. V zadnjih 4 mesecih je odšlo iz pisarne okrajnega ljudskega odbora 42% zaposlenega osobja. Z ozirom na znižanje kadra ne bo več nevarnosti, da bi se reševanje nalog sprovajalo birokratsko, ampak bo lahko prišla bolj do izraza iniciativa in samostojnost krajevnih ljudskih odborov.

Spremembe v sami organizaciji upravno administrativnega aparata so v glavnem sledile: Iz dosedanjega poverjeništva za komunalne zadeve in poverjeništva za promet se je organiziralo poverjeništvo za lokalno gospodarstvo, ki bo urejalo vprašanje gradenj, splošnih komunalnih poslov in prometa. Novo je tudi to, da se iz poverjeništva za lokalno industrijo izloči uprava za obrt in se obrázuje novo

poverjeništvo za obrt. Ta sprememba bo koristila razvoju obrti, ki ji moramo v okoliškem okraju posvečati več pozornosti, da se razvije do tiste višine in še več, kakor je bila svoj čas, da bi tako mogla zadostiti potrebam prebivalstva. Poverjeništva za lokalno, ind. in posvetno se preorganizirajo v svete. Svet za lokalno industrijo sestavlja poleg predsednika sveta, ki je član Izvršilnega odbora, še upravniki proizvodnih podjetij. Prav tako je na čelu ostalih svetov predsednik član Izvršilnega odbora, sestavlja pa jih zastopniki prosvetnih, kulturnih in zdravstvenih delavcev ter zastopniki mnogih organizacij, katere izvoli okrajni ljudski odbor na svojem zasedanju. To so organi, ki kolektivno urejajo delo iz področja navedenih panog.

Izvršila se je tudi sprememba na poverjeništvo za kmetijstvo. Z ustanovitvijo „Sklada za mehanizacijo“ in formiranjem „Zadružnega sveta“ se bodo zadruge v glavnem upravljale same. Poverjeništvo za kmetijstvo pa bo imelo predvsem nalogo pospeševanja proizvodnje po vseh sektorjih kmetijstva.

S takimi organizacijskimi oblikami pride predvsem do izraza demokratično poslovanje, ker se k upravljanju pritegne širši krog ljudi.

To so v glavnem spremembe, ki so bile izvršene v času mandatne dobe sedanje okrajne skupščine. Omeniti je tudi nestalnost kadra. Stalne spremembe, ki so se vrstile, vsekakor niso koristile delu OLO. V času treh let so bili na mestu predsednika IO trije ljudje, na mestu tajnika pa kar štirje. Za pravilni razvoj in izvrševanje gospodarskih nalog bo poleg stalnosti kadra potreben tudi utrjevati strokovno usposobljenost in politično razgledanost kadra.

Z navedeno organizacijo upravno administrativnega aparata, bo novi Izvršilni odbor, ki bo izvoljen od okrajnega ljudskega odbora, izvoljenega 10. decembra 1950, začel izvrševati naloge, ki mu bodo zadane. Te naloge ne bodo lahke, vendar pa z novimi organizacijskimi oblikami, predvsem pa s tem, da bomo k sodelovanju pritegnili čim širši krog ljudi, ki bodo preko raznih svetov in komisij pomagali z delom, postale izvedljive. Ena izmed osnovnih nalog novoizvoljenega okrajnega ljudskega odbora pa bo utrditev in osmožojitev krajevnih ljudskih odborov, da bodo postavljene naloge s pomočjo vseh volilcev samostojno izvedene.

Sprečilo navedenih nalog je zelo važno najtesnejše sodelovanje vseh frontnih organizacij, da izvolimo 10. decembra t. l. v okrajni ljudski odbor res take ljudi, ki poznajo probleme in delo krajevnih odborov, ljudi, ki pravilno gledajo na našo gospodarsko borbo in ki jim je za to, da se naša država gospodarsko čim preje osamosvoji. Le taki ljudje bodo korigirali upešnejši razvoj gospodarstva v okraju.

Delavski svet v tovarni Iskra je zasedal

Ustanavljanje delavskih svetov in upravnih odborov ter prehod k upravljanju gospodarstva po neposrednih proizvajalcih je rodilo že v svoji začetni fazi skoraj povsod zadovoljive uspehe. Tako je delavski svet v Iskri že v začetku svojega dela dosegel pomembne uspehe, ne samo pri izvršitvi plana, ampak tudi pri organizaciji dela, povečanju proizvodnje, odstranjanju skritih rezerv itd.

Zasedanje delavskoga sveta v Iskri, v

sredo, 22. novembra je pokazalo, da se

vsi člani delavskoga sveta zavedajo, zakaj

so bili izvoljeni in kakšno je njihovo delo

v današnji razvojni fazi socializma pri nas.

Člani delavskoga sveta so prišli na

zasedanje že seznanjeni z dnevnim redom,

ki je bil objavljen že teden dni. Zato ni

slučaj, da se je po dobrem poročilu predsednika upravnega odbora tov. Lampiča,

razvila živahnna diskusija in je v njej so-

delovalo nič manj kot 57 diskutantov. Za

vse so se zanimali; za varčevanje, za

delovno disciplino, za izpoljevanje plana,

za odpravo raznih pomanjkljivosti, ki so

bile zapažene, za delo v menzi, ekonomiji

itd. Razveseljivo je dejstvo, da so člani

delavskoga sveta dali bogate predloge,

tako v zvezi izvrševanja plana kot v od-

pravljanju napak. V diskusiji je bilo na-

čakano, kakšna naj bi bila povezava med

upravnim odborom, delavskim svetom in

sindikalno organizacijo za čim uspešnejše skupno delo. Sklepi, ki so bili na koncu zasedanja soglasno sprejeti, so porok, da bo delavski svet in upravni odbor v Iskri revolucionarni poprijel za gospodarjenje in za nadaljnji razvoj delavskoga sveta in upravnega odbora.

Ker je delavski svet smatral za potreben, da podvzame vse ukrepe, da se bo uredba o varčevanju dosledno sprovedla v življenje, je dal konkretno predloge kako in na kakšen način bi se dalo v tovarni kaj prihraniti. Tov. Novljan je navedel zgledne primere varčevanja in skrajne štednje. Upravni odbor bo po tem vprašanju izdal odredbo, ki bo s pomočjo delavskoga sveta in vseh organizacij v podjetju, uresničena v življenju.

Sindikalna organizacija v Iskri pa bo morala zelo paziti, da se na zasedanjih delavskoga sveta ne bo kršila demokratičnost, da se bo razvila čim širša sproščenost, da bodo člani z voljo posegali v diskusijo. Odpraviti bo treba nevaren pojav zabiranja posameznih članov delavskoga sveta, ker bi drugače privelo do pasivizacije članov in do nevarnosti gospodavalnega polčaja posameznikov. To pa je vsekakor eden najnevarnejših pojavov za uspešno delo in nadaljnjo demokratizacijo delavskih svetov.

Plenum okrajnega sindikalnega sveta

23. novembra je zasedal IV. plenum okrajnega sindikalnega sveta Kranj, ki je obravnaval važne sklepe in izvršeno delo o XII. in XIII. plenumu centralnega odbora ZSJ.

V zvezi z decentralizacijo državne uprave in administracije, so nastale spremembe v sami sindikalni organizaciji. Njihova osnovna naloga je politično in kulturno-prosvetno delo s člani, kakor tudi nuditi vso pomoč delavskim svetom in njih upravnim odborom. Izmed teh se nekateri zavedajo važnosti nalog, ki so jih sprejeli s prevzemom, so pa tudi taki, kakor je n. pr. Avto-mehanika Kranj, kjer še ni bilo sestanka delavskega sveta.

Sindikalne podružnice sodelujejo pri prevedbi delavcev v nazive. Tako so v tovarni "Sava" to naloži že izvršili 100%, prav tako v "Gorenjski tiskarni". Nepravilnost pa je bila v tem, ker sproti vsem

delavcem niso izdali odločb, kakor so to dobro storili v tovarni "Inteks" v Kranju.

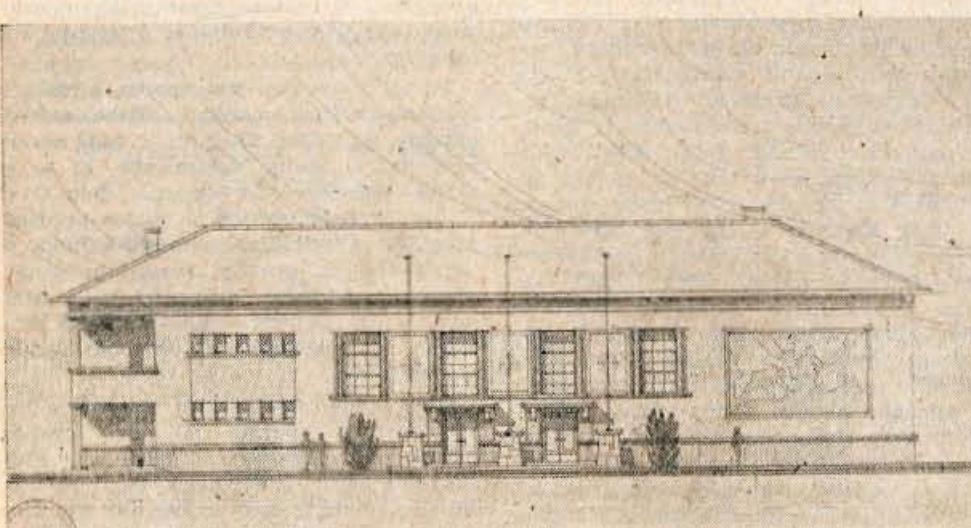
V čast 10-letnice OF tekmujejo skoraj vsi delovni kolektivi, vendar pri svojih obračunih niso točni s poročili, v svoj tekmovalni načrt pa so pozabili vnesti tudi točko o varčevanju.

V diskusiji je bilo tudi govora o reorganizaciji zdravniške službe, o organizaciji novoletne jelke našim malčkom itd. Po referatih in diskusiji so bili sprejeti delovni sklepi, nakar je član IO OF mesta Kranja podelil prehodne pohvale najboljšim delovnim kolektivom, ki so se izkazali s svojim delom v prvem mesecu šestmesečnega tekmovanja v počastitev 10-letnice OF. Prvo mesto si je priboril delovni kolektiv tovarne Iskra, drugo "Prehrana", tretje "Inteks" in četrto mesto tovarna "Sava", vsi v Kranju.

V Gorenji vasi grade lep zadružni dom

Gorenja vas, prijazen letoviščarski kraj v središču Poljanske doline tudi gradi svoj zadružni dom. Vaščani so pravtvo mislili na graditev posebne stavbe sredi vasi, ker pa je ostal še v dobrem stanju bivši sokolski dom, so prebivalci in množične organizacije opustile pravtvi namen so sklenili, da razširijo sokolski dom in ga opremijo z vsem potrebnim; tudi za

bilo tudi v nočnih urah okrog doma živahn. Betonski temelji so kmalu zrasli iz tal; prva etapa graditve je bila končana. Zatem pa je nastal premor, ker opeka ni pravočasno prispela. Tov. Inglč, predsednik gradnje, je opravil precej potov, da je pridobil potreben material. Stene so naglo rasle kvišku. Slika bodočega doma postaja vse bolj vidna. Ob

Takšen bo zadružni dom v Gorenji vasi, ko bo gotov

fizikluro in gledališče, tako da bo odgovarjal potrebam kraja. Misel po veliki in obsežni stavbi se je uresničila, ko so bili izdelani načrti. Pred dobrim letom so zaplele prve lopate, izkopali so temelje, vendar za to delo še ni bilo pravega razumevanja pri širokem krogu prebivalcev. Kmetje so stvar gledali nezaupljivo, vendar polagoma so tudi oni prijeli za delo; vozniki so začeli dovažati pesek. Staybišče je oživelno tako, da je

sori bodo stale kabine za kopalce, letoviščarje in telovadce. V Domu bo prostorna dvorana in vsi drugi potrebniki lokalni.

Letos pa se je pojavila nova težkoča; ni bilo mogoče dobiti lesa za stropnike. Zima se je približala, delo je zastalo. Vendar, les sedaj imajo in spomlad se bo graditev nadaljevala. Dom čimprej pod streho! — je geslo vseh organizacij. Ljudje pa, ki se bavijo z dramatiko, hočejo imeti čim prej lastno dvorano. Dani so vsi pogoji, da bo dom v prihodnjem letu dograjen.

Ških, francoskih in italijanskih klasikov ter zgodovinskih del, ki jih je ohranila njegova hči Frančiška Ullrich v Kranju. Njemu je podaril Prešeren v spomin "Nebeske procesije". V Kranju se je tesnejše priključil Karlu Florianu, ki je bil osem let mlajši od njega. Po dovršenem licetu je vstopil Florian. I. 1829. v trgovino svojega deda Blaža Terpinca ter mu pomagal v knjigovodstvu. L. 1834. je nadaljeval svoje študije na juridičnem oddelku vseučilišča v Inomostu. V naslednjih letih je potoval po južni Nemčiji.

Prešeren je čutil nevzdržnost obstoječega političnega, gospodarskega in socialnega stanja. Prijazno je ravnal s kmeti in sočustvoval s težo njihovih bremen. Iz njegove pisarne je izšla zamisel napraviti konec dajatvam desetine, ki jo je odrajtovalo 106 kmetov, oziroma meščanov kranjskemu dekanu Jos. Dagarinu. Fr. Mayr in Karel Florian sta izvedla potrebno agitacijo, da se skupno odreče dajatev. 6. januarja 1848 je vložil Prešeren kot pravni zastopnik skupine desetarjev takozvano pozivno (ugotovitveno) tožbo, s katero naj bi se ugotovilo, da ne obstaja dolžnost dajati desetino. Ker je bila Kranjska fara inkorporirana mizi ljubljanskega škofa in je moral vsakokratni kranjski župnik plačevati dajatev v znesku 217 gl. 50 kr. škofu, je bilo pristojno za to pravdo mestno in deželno sodišče v Ljubljani. Toda Dagarin ni ugovarjal proti sprejemu tožbe pri okrajnem sodišču v Kranju. Sele na naroku 25. februarja 1848 je prigovarjal zastopnik komorne prokurature nepristojnost. Prešeren pa je prijavil apelacijo. Nadaljevanje pravde so prehiteli marčni dogodki.

Lep načrt dela AFŽ odbora v Preddvoru

Po dolgem prestanku so se spet zbrali naše žene. Na setanku o predložile zanimiv dnevni red.

Popustilo je delo v jeseni, zato se sedaj lahko z vso resnostjo pripravljajo na pomemben zimski praznik otrok — novoletno jelko. Veselo je bilo poslušati ženodobornice, ki so kar tekmovale z domisliki in predlogi, kako bi bil ta dan čim lepši za naše otroke. Ker je letošnja obdaritev otrok prepuščena pionirskemu svetu, naše žene niso nič oklevale, ko smo jih prosili za pomoč. Z nabiralnimi akcijami po vseh bodo pričele čimprej. S tem si bodo zagotovile dovolj materiala, da bodo priredile otrokom zakusko. Starši so ob takih prilikah odprieti rok, saj vedo, da gre za njihove otroke. Da bo praznik novoletne jelke čim lepši, bodo žene naprosile SKUD Preddvor, da bo ta dan priredilo za otroke primerno predstavo. Prepričani smo, da se bodo igralci odzvali prošnji, saj so letošnjo sezono pričeli z resnim študijem igér. Odbornice AFŽ bodo nepopustljive pri nabiranju sredstev. Potrake bodo na srca vseh sindikatov, ki

jih je v Preddvoru kar precej. Učiteljstvo tukajšnje šole jim bo stalo tesno ob strani, saj je nesebična skrb za naše pionirje pri srcu vsem.

Glavna točka dnevnega reda je bila s tem izčrpana. Poleg priprav za novoletno jelko bodo žene tudi agitirale za čim večjo udeležbo pri izobraževalnem tečaju, ki se bo začel v decembru. Ker bo tečaj letos bolj praktičnega značaja (za dekleta bo šivanje, krojenje in ročno delo, za fante sadjarstvo in gozdarstvo), ženam ne bo težko dobiti dovolj priglašencev.

Žene so potrebole tudi svoje težave. Tako ne občutijo zboljšanja z novim načinom prodaje blaga, da se predhodno ne obvesti o razdeljevanju. Na ta način bodo najbolj trpeče oddaljene vasi, kajti pri sedanjem premajhnem kontingentu blaga, bodo vedno prišle prepozno. Žene bi morale na ta način vsak dan predpoldan in popoldan hoditi v trgovino, da ujamejo srečni trenutek. Izrazile so tudi željo, da bi se vendar enkrat tudi v preddvorskih trgovinah navadili uslužbencu kulturnega trgovanja in vljudne postrežbe.

Lesno podjetje, ki je med prvimi izvedlo prevedbo delavcev

Čim je uprava Lesnega podjetja v Preddvoru prejela odločbo in točnejša navodila, se je posebna komisija lotila prevedbe delavcev, ki jih je sedaj zaposlenih 77. Čeprav so prevedbe še na mnogih lesnoindustrijskih podjetjih neizvedene, so to v Preddvoru z lahkoto končali in tudi v splošno zadovoljstvo delavcev. Le v 2 primerih se je z delavci individualno razpravljalo. Tako sta med mojstre šteta dva delavca, izučenih je 5, priučeni sta 2 ženski in 6 moških, ostali pa so pomožni delavci.

V tekmovanju za 10-letnico OF se je vključil ves delovni kolektiv. Na dan vo-

litev so naložili 106 m³ lesa in ga prepeljali na žago. Tekmovali so z udarniškim delom tudi v Tednu tehnike. Do konca leta bo dosežen tudi plan. Tako je zaboljarna dosegla že 95%, dočim na žagi nekoliko zaostajajo, to pa zaradi velikih težav, ki jih imajo s spravljanjem lesa. Večkrat med letom so delavci podjetja sami odšli v gozdove, da so nakladali les, ki ga je na žagi zmanjkalo.

Visoka delovna zavest vsega kolektiva in še malo več discipline med nekaterimi delavci, pa bo podjetju zagotovljena zmaga.

Nabiralci gob - pozor!

Sezona za nabiranje gob je več ali manj končana. V kolikor še razpolagate s suhih gobami ter jih nameravate zamenjati za industrijsko blago, vam priporočamo, da izvršite to zamenjavo še tekom meseca novembra, ker bo tekom decembra vse blago koncentrirano v Ljubljani. Izkoristite torej še to zadnjo priliko za nabavo dobrih industrijskih predmetov.

Predno pa zaključimo letošnjo odkupno kampanjo je potrebno ugotoviti vse momente, ki so bodisi povoljno bodisi slabo vplivali na sam odkup suhih gob. Pravčasno hočemo odpraviti vse napake in storiti vse, da bo odkup suhih gob drugo leto še bolje potekel. Vsled tega Vas naprošamo, da sporocite trgovskemu podjetju Gosad v Ljubljani, Prečna ul. 4, vse Vaše želje, predloge in pritožbe, v kolikor se te nanašajo na sam sistem odkupne mreže, nadalje na oddajo odn. prevzem blaga

na odkupnih postajah — to so kmetijske zadruge in odkupna podjetja ter na sortiment industrijskega blaga, ki ste ga dobili v zamenjavo itd. Podjetje Gosad bo vse Vaše podatke skrbno zbralo in vse utemeljene želje, predloge in pritožbe izneslo na merodajnih mestih. Z Vašo pomočjo hočemo izboljšati vse bodoče odkupne akeje!

Ob tej priliki izrekamo vsem nabiralcem zahvalo za uspešno sodelovanje v letošnjem letu ter jim želimo za prihodnje leto še večje uspehe.

Ista zahvala gre vsem uslužbencem kmetijskih zadrug in odkupnih podjetij, kakor tudi poedinim referentom okrajnih poverjeništv, ki so v katerikoli obilici s svojim sodelovanjem pomagali realizirati naš letošnji odkupni plan.

Prihodnje leto naj velja geslo: še več gob za devize!

Gosad, Ljubljana.

PREŠEREN IN KRANJ
1846-1849
(OB 150-LETNICI PESNIKOVEGA ROJSTVA)

(nadaljevanje)

Med svoje klientje je mogel šteti najodličnejše zastopnike poslovnega sveta, trgovce in industrije v Kranju (Floriana, Pleiweissa, Fr. Mayrja, V. Killerra, St. Killerra), v Tržiču (Mallyja, Peharca, Pollaka, Jos. pl. Dietricha), na Savi pri Jesenicah (V. Ruarda), pa tudi zastopnike zemljiskih gospodstev (pl. Pagliaruzzi, Zoisa, blejsko graščino). Med nekaterimi klienti in Prešeronom so se razvili skoraj prijateljski odnosaji. Med take, pesnikove stranke je spadal n. pr. Hieronim Ullrich, ki je bil sprva upravitelj blejske graščine, pozneje pa ravnatelj Zoisove fužine na Javorniku. Imel je bogato knjižnico nem-

Vsako mesto je doživeloval preveratne dneve marca 1. 1848. na poseben način. V Kranju je občutila težo razmer mala burzoazija in delavci. Malih obrtnikov ni več ščitila cehovska vez proti novim podelitvam obrtnih dovoljenj. Poleg tega so bili meščani zelo nezadovoljni s strogi komisarjem Pajkom. Ko sta prinesla Rudolf Loker in Konrad Pleiweiss novico o padcu starega režima z Dunaja, kjer sta bila po trgovskih poslih, je hotel Florian sporočiti vesti prijatelju Prešernu, ki je bil takrat nekaj bolan. Prešeren je veselo pozdravil politični preverat, toda bil je prepričan, da ljudje še niso zreli za politično svobodo in da ne bodo znali izkoristiti pravic, ker so doraščali v popolni politični nevednosti.

V nedeljo 19. marca so izvedeli v Kranju o ljubljanskih demonstracijah. Kar na mah je bila tudi v Kranju množica nezadovoljnjev skupaj. Pod vodstvom gostilničarja Ivana Holzera in bivšega upravitelja na Golniku, Aleša Feldnerja, so navalili na stanovanje komisarja Pajka. Holzer je vpljal: "Vun s Pajkom, oblastva ni več!" Zahtevali so, da odstopi. Nato je odšla množica proti kazini. Dvignili so okr. predstojnika. Pajk se je bal za svoje življenje in je sporočil v Ljubljano, kakšna razburjenost je zavladala v Kranju. Tudi premožnejši meščani so se pričeli batiti za svoje imetje. Zato so sklenili ustavoviti narodno stražo.

Demonstracije proti Pajku ne bi imele večjih posledic, ako ne bi bil zbežal naslednji dan (ponedeljek 20. marca) kranjski davkar proti Ljubljani. V bližini Medvod je zadel na četo ulancev, ki jo je spremljal okrožni glavar baron Mac-Neven. Na davkarjevo lažno obvestilo, da je v

Kranju izbruhnil upor in da teče kri, je pognala četa, da prispe čim prej v Kranj. Drveli so po roženvenskem klancu (Savski breg) navzgor in zapazili množico ljudi na trgu. Smatrali so jih za upornike. Nasstavili so sulice. Sele v zadnjem trenutku so spoznali, da gre za živahne sejmarje iz mesta in okolice, ki so prihiteli na ponedeljkov tedenski sejm. Da prikrije mučni položaj, je poslal okrožni glavar ulance na "Staro pošto". Nato je klical mestno zastopstvo na odgovor zaradi ne-redov in ustanovitve narodne straže. Po njegovem ukazu je ostal Pajk še nadalje na svojem službenem mestu, "da bi postala vsemogučnost oblastva očividna".

Narodno stražo so smeli ustanoviti v Kranju sele na podlagi ministrskega odloka z dne 4. aprila. Sele proti koncu meseca so bili gardisti primerno opremljeni in so prevzeli 22. aprila stražo pred mestno hišo. Maju je štela narodna straža dve kompaniji z 257 možmi in godbo 24 godbenikov. Glavni komandant je bil Konrad Loker, njegov pribičnik Ivan Holzer, stotnik prve kompanije je bil Jakob Jalen, druge pa Iv. Mavril Mayr, gostilničar in spediter v Savskem predmestju 10 (Ljubljanska cesta 5). Prešeren ni spadal k častnikom narodne straže, bil je vojaški sodnik. Sprva je bila garda slabo oborožena. Baron Zois jim je prepustil lovskie puške, ki so jih zaplenili njegovi čuvaji divjim lovcem. Narodna straža je zaprosila za 250 vojaških perkusijskih pušk iz skladniča v Ljubljani, toda te je rabil maršal Radecki za armado v Italiji. Sele po zmagi pri Custozi jim je postal iz Italije 200 pušk na kamen, ki so jih vzeli Piemontezom. (Nadalje prihodnji)

Letni obračun SKUD-a „France Prešeren“ v Kranju

22. novembra je bil v zgornji dvorani Sindikalnega doma v Kranju 3. redni letni občni zbor SKUD-a „Fr. Prešeren“, na katerem je bil prisoten tudi član IO LPS-tov. Gril Stane.

Tovariš Jež je v svojem poročilu prikazal delo, pomen in pomajkljivosti SKDU-a. Pokazal je nujnost ideološkega dela v društvu; našim kulturnim delavcem je potrebno več politične zavesti, zato se bo v bodoče organiziral politično-strokovni študij. Na njem se bodo člani spoznali z društveno stvarnostjo in globoko kulturno preobrazbo.

V organizacijskem poročilu je tovarišica Tome Stefka osvetila delovanje sekcij, ki jih je devet in od katerih so bile štiri ustanovljene letos. Skupno ima SKUD 253 aktivnih in 784 podpornih članov. Aktivnim članom so bile razdeljene članske izkaznice. SKUD je organiziral letos štiri samostojne akademije, sodeloval je s pevskimi nastopi v radiu, koncertih, pri odkritju spominskih plošč in podobno. Moški pevski zbor je bil na enotedenškem gostovanju v Makedoniji, udeležil se je

Občni zbor muzejskega društva v Škofji Loki

16. novembra t. l. je bil sklican občni zbor muzejskega društva v Škofji Loki, ki je ob šibki udeležbi pričel z delom; volitev novega odbora pa je preložil na poznejši čas, dokler se ne razčistijo nekatera vprašanja med upravo, muzeja in Muzejskim društvom.

Uvodoma je predaval predsednik društva dr. Pavle Blaznik o zgodovinskem razvoju Sorškega polja. Predavanje je bilo zelo zanimivo in je nov prispevek k raziskovanju naše preteklosti.

Poročilo o delu društva v tekočem letu izkazuje pasivnost; ni tiste delavnosti, ki je vladala včasih v društvu. Objektivni razlog za to je tudi velika oddaljenost predsednika in tajnika od društva. Oba bivata izven Škofje Loke. Iz poročila, še bolj pa iz diskusije na poročila pa se je razvidelo, da je glavni vzrok majhne aktivnosti društva nesporazum med upravnikom muzeja in upravo muzejskega društva. Izkazala se je potreba, da se razmejni delo in kompetenca društva in uprave muzeja, česar ob osebnem razumevanju vseh prizadetih za stvar sicer ne bi bilo potrebno. Glede na dejstvo, da stvar zahaja podrobnejšega pregleda in razgovora, je občni zbor sklenil, naj se vsa zadeva uredi na ožjem sestanku med upravo muzeja in društva ob navzočnosti delegata ministra za znanost in kulturo LRS ter delegata okrajnega ljudskega odbora, nakar naj se zadeva predstavi občnemu zboru.

Blagajniško poročilo izkazuje po stanju 15. novembra 37.184— dinarjev aktivna. Društvo šteje dva ustanovna in 231 rednih, oziroma podpornih članov. V letos-

Koroškega festivala v Guštanju in slovensko-hrvatskega festivala v Ilirske Bistrici. Skupno je imel moški zbor v letošnjem letu 23 nastopov, ženski 14, godba na pihala 38, orkester 9, pionirski harmonikarski zbor 4, folklora 1 in vokalni kvintet 3 nastope. Izdelke likovne sekcije so poslali tudi na razstavo v Beograd.

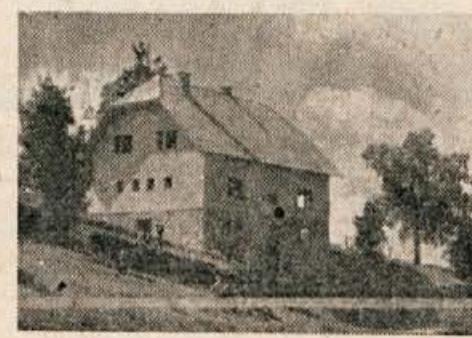
Posamezne sekcije so se udeležile tudi raznih tekmoval, na katerih je moški zbor dosegel prvo mesto v moških zborih v Sibenički in si na ta način že tretjič prizorabil prehodno zastavico v trajno last. Društvo je dobilo tudi Zupančičeve nagrade kot najboljši SKUD v ljubljanski oblasti.

Po dolgi in splošni debati so bili sprejeti delovni sklepi, ki bodo poživelji kulturno-političen vzdig vsega članstva. Med sklepi je tudi ustanovitev sindikalnega gledališča, mladinskega in pionirskega pevskoga zabora ter lutkovnega gledališča.

Ob zaključku pa sta bili odpolani pozdravni resoluciji IO LPS in Zvezi sindikatov Jugoslavije — glavnemu odboru za Slovenijo v Ljubljani.

Do Dneva republike so zgradili smučarski dom na Joštu nad Kranjem

Ze pred vojno je bil Jošt priljubljena izletna točka, zlasti pozimi, ker ima lepa smučišča. Gostilna na vrhu pa je bila med vojno razstreljena, ker so jo domo-

branci hoteli spremenili v svojo postojanko in s tem prekinili zvezo Kranjčanov s partizani. Kmalu po osvoboditvi pa je takratni SD Udarnik s pomočjo inž. Janše pričel trasirati 2000 m dolgo progo za slalom in smuk, ki ima 300 m višinske razlike. „Zgradimo si še dom“, so dejali smučarji Udarnika in hoteli pričeli z gradnjo stavbe na 850 m visokem Joštu. Vendar tedanjih lastnik zemlje — župnik — ni hotel nič slišati o kakšni graditvi in sličnih novotarijah, ki jih danes uganja mladina. „Zemlja je cerkvena last, ne dovolim ničesar“, je vstrajal posestnik. Zadeva se je zavlekla do jeseni 1948, ko se je končno stvar uresničila in so člani novega smučarskega kluba Udarnik pričeli z zemeljskimi deli. V zgodnji pomlad

manever pa ni dober, ker črni napravi v otvoritvi 2 potezi z lovčem samo zato, da zamenja belega skakača.

4. d4—e5 : Lg4—f3: 5. Dd1—f3 : d6—e5 : 6. Lf1—c4. Beli ima 2 figuri razviti, medtem ko črni še nobene. Razvojna prednost belega je očitna. 6. — — Si8—f6; 7. Df3—b3 — — Napada točki f7 in b7. 7. — — Dd8—e7 Na Dd8—d7 beli brez nevarnosti vzame na b7. Tu pa bi črni igral De7—b4 in zamenjal dami. Poteza Dd8—c7 pa zapira lovču f8 pot v igro in onemogoči črno rokado. 8. Sb1—c3 — — Beli se ne briga za kmeta b7, ampak se razvija dalje. Šele po tej potezi, ko je šah na b4 po črni dami onemogočen, preti resna grožnja Db3—b7 : 8. — — c6. 9. Lc1—g5 b7—b5. Črni hoče razviti skakača. Sb8—d7, kar tako zaradi Db3—b7 : ne gre in s tempom napada lovca Lc4. Beli, ki je sijajno razvit, izkoristi veliko pozicijsko prednost in v efektnem stilu z žrtvami figur razvija položaj črnega kralja. 10. Sc3—b5: ! c6—b5: 11. Lc4—b5 : + Sb8—d7. 12. O — O — O. Ta 8—d8. Za obrambo napade točke d7 črni nima nobene figure več na razpolago, medtem ko

leta 1949. pa so že pričeli z gradnjo. Veliko pomoč jim je poleti nudila smučarska brigada „Udarnika“ v katero so bili vključeni poleg gimnazijev tudi mladinci zaposleni v industriji, učenci raznih industrijskih šol in tehnikumov, študentje in frontovci. Vendar iz vse dobre volje in vneme ne bi bilo nič, če ne bi ljudska oblast priskočila na pomoč s podporo. Glavni odbor ZESS jim je dal kredit za nujno potreben cement, opoko in les. Tudi fizičkultura zveza Slovenije ni hotela zastajati in končno tudi ne kranjska podjetja in ustanove. Naj omenimo le JA, OLO in Tiskanina, ki so nudili materialno in delovno pomoč. K uspešnemu zaključku dela pa je v veliki meri pripomogla in materialno prispevala potrošniška zadruga v Kranju, kar je v glavnem zalogu upravnika Starc Rajka, ki je istočasno predsednik smučarskega društva.

V gradnjo doma je bilo vloženih nad 50.000 udarniških ur, torej številka, za katero je SK Udarnik lahko ponosen. Danes stoji lepa stavba, za katero so morali ves material do stavbišča znositi na ramah. Udarniki tovariši Napokoj M. z 2400 urami, tovariš Stojanovič z 2000 urami, tovariš Terčon in Jereb s 1600 urami imajo največ zaslug, da imajo kranjski smučarji svoj dom z jedilnico, 5 spalnimi, kuhinjo in pritiklinami. Naj pa tudi ne pozabimo ostalih članov-smučarjev, ki imajo vsi nad 600 ur.

Novi dom je bil do Dneva republike — 29. novembra popolnoma dograjen in le sveže popleskano, pohištvo je preprečilo, da otvoritev doma ni bila na ta veliki dan. Dom bo svečano odprt in izročen svojemu namenu v nedeljo 3. decembra. Oskrbovan bo vse leta, pozimi pa bo tudi nastavljen smučarski učitelj, ki bo v sezoni vodil smučarske tečaje za novince, pa tudi za tekmovalce.

Poleg lepega doma, pa bo SK Udarnik dal slovenskemu športu tudi kvalitetne smučarje. Andrijašič, Gorjanc, so že značna imena v našem belem športu, za njimi pa so še mnogi drugi nadarjeni mladinci-smučarji.

Cestitamo SK Udarniku k njegovemu pomembnemu delovnemu zmagi in mu želimo mnogo uspeha, pri novi obvezni in vzgoji mladega kadra!

ima beli v rezervi še trdnjava na h1, ki naj v napadu tudi sodeluje. 13. Td1—d7 : ! ! ! Td8—d7 : 14. Th1—d1 De7—e6 15. Lb5—d7 + Sf6—d7 : 16. Db3—b8 + ! ! Sd7—b8 17. Td1—d8 mat.

Zaključna slika lepo primerja moči manj številnih belih do skrajnosti izkoriscenih figur nad črnnimi številnimi figurami, ki pa so nerazvite in neurejeno razmeščene po šahovnici.

(Dalje prihodnjic)

„Gremo skupaj v stari del Skoplja“, je hudomušno namignil in pokazal vrsto belih zob izpod koščatih brk.

„Zakaj pa ne? 60 dinarjev za enourno vožnjo ni tako draga,“ sem odvrnil pritrjevalno in se obrnil od table k njim.

„V katero kočijo?“, je takoj pripravljen dolgi, plečati mladec Farčnik. Razposajeno se mu smeje ves obraz kot da se zdaj zdaj odpelje ne vem kam. Skočil bi v prvo kočijo, da ga ni zadržal slikar, ki se je nekam zamislil. Tudi Pišler gori od radovnosti. Kako veselo pa mezikajo njegove drobne oči izpod naočal kot bi hotel reči: „Kaj se tako obirate in premišljajete. Jaz ne delam to danes, torej kaj Vam je. Pojdimo vendar!“

Abe pa ne bi bil to, kar je, če ne bi to počel. Namreč človek umetniške duše, ki v vsaki stvari išče zanimivost, ki privlači. S pogledom je spretele vse voznike, kot da jih ocenjuje, kdo bo boljši in prikladnejši za našo vožnjo. Z očmi se je zapičil v voznika, ki je bil zadnji v vrsti. Bil je brkat, srednje postave, oblečen v preprosto delovno obleko. Na glavi je imel belo platneno čepico. Podobna je bila fesu, le da je bila bela in že vsa mastna od znoja in umazanih rok, s katerimi jo je uravnaval. Takšen je bil in malomarno je sedel na kozlu svoje kočije ter zvijal ceneno cigareto, da si jo potem prižge. Tudi njegova kočija je bila podobna bolj neki šari vzeti iz ropotarnice kot dostojnemu prevoznemu sredstvu. V njo sta bila vprežena dva zgarana, kumrova konja; eden je bil bolj bel od drugega, tako da je bila še bolj vidna njihova suhost. Mnogo je bilo tu boljših

kočij in lepših konj, a njegova odločitev je padla na to osebnost, kar smo ostali trije smeje odobrili.

„Pogodimo se z njim“, sem samo rekel, ko smo stali pred voznikom, ki nas je začudeno ogledoval.

„Eh kaj bi! Saj je tu tarifa,“ je nekdo rekel, menda mladi Farčnik, ki je takoj vskočil v voz.

„Kar vskočite!“ je veleval Abetov polni glas, a obrnen k vozniku: „Héj stari! Vazi nas naokrog!“

„Kam?“ je še vedno v čudu strmel stari voznik na kozlu, ker si izgleda ni nadal tako nenadnega posla.

„Kamorkoli. V staro mesto, v ciganskos.“

„Razumeš? Videti hočemo čim več mest,“ smo mu dopovedovali drugi.

Brkati mož na kozlu se je nekam čudno takoj razživel.

„Kako, da ne! Zadovoljni boste z manjo. Boste videli!,“ je veselo drobil in se skobil iz kozla ter se nekaj časa važno motovili okoli konj. Bili smo že vsi v kočiji, ko se je zopet utaboril nad nami in nekam pomembno zavpil:

Hij... hoj... No, Sultan! Hij... hot!“

In starinska kočija je zdrčala po tlakovani cesti navzgor. Toda nismo prišli niti v sredino ceste, ko prvemu kolesu odleti gumijasta navlaka.

— ? ? —

„To ni nič! Takoj bo vse v redu“, se je ustrašil brkati mož in bil urno iz kozla na cesti. Bal se je, da mu ne pobegnemo in delal je z mladeničko naglico. Hitro je

bil gumi uravnjan nazaj na kolo in možak na kozlu. In zopet je zategnil:

„Hij... Hoj... No, Sultan! Hij... hot!“

Naši obrazi so se muzali; bili smo z njim zadovoljni. Kočija je zdaj kar spodobno drzrla v teku v severni kraj mesta. V dalji se ti odražajo vitki minireti. Ob cesti srečujemo mnogo ljudi, v vseh mogočih oblačilih; vsi nekam hite. Eni v našo smer, drugi zopet nazaj v mesto. Tu pa tam srečujemo Siptarje, ki se s svojimi potrežljivimi oslički vračajo z mesta, kjer so bili po delovnih opravkih. Voznik vozi zdaj sem, zdaj tja, po pravem labirintu malih ulic. Hiše so vse bolj majhne, čim bolj se oddaljujemo od središča mesta.

„Glej tam!“ vzklikne nekdo med nami in pokaže na odprt trg, ki se je nenadno odprt pred nami.

„Sejem“, objasnjuje voznik. In res. Zagledali smo na prostranem trgu pravo mravljišče ljudi, ki so se drenjali in hodili od ene stojnice do druge. Slišalo se je vpitje, vzklikanje in smeh.

„Kaj neki imajo?“ povprašujemo.

„Vsega je dovolj samo, ako imaš tega“, je odvrnil voznik in dal pomemben znak s palcem ob kazalec.

„Tudi šunke, špeha!“ se šalimo z njim.

„Vsega dobite, če vam rečem!“ je nejedovljeno rekel in zamahtil jezno z bičem po konju, ker sta začela počasi voziti. Skoraj v dir ju je spravil; ne vem zakaj se je toliko razburil možak. Mogoče smo nekote žalili njegova verska čustva, ko smo ga povprašali za špeh in šunko.

„Vrag vzemi to občutljivost!“ smo se znašali za njegovim hrbotom.

(Nadaljevanje prihodnjic).

Zapiski z gostovanja naših SKUD-ov

Nadaljevanje (9)

Mnogi pa so se zopet porazgubili po mestu. Privlačilo jih je mesto, v katerega so prvič prišli. Kdo bi jih to zameril. Saj je končno tudi prav, da vedo potem kaj povedati doma o življenju na našem jugu. Kamorkoli se napotis, povsod vidiš polno zanimivosti.

Na levem bregu Vardarja, na trgu čez Dušanov most, ki je zgrajen po vzhodni navadni v spetem loku — vrsta kočije. Kot nekakšna kočička postaja. Tu smo se našli na en mah kar širje: Farčnik, mlad vesel fant, Pišler, resnobnež s svetlimi očali, Abe, slikar in veseljak in jaz večni radovednež. Radovednost pa tokrat ni bila samo v meni, temveč tudi pri mojih tovariših. Brez dogovora in kakšnih posrednih besed smo takoj razumeli, zakaj smo se našli tako nenadno skupaj. Videti hočemo čim več Skoplja. In to v čim krajšem času. Stal sem ravno pred javno tablo na postaji in bral tarifne cene voženj, ko me pokliče Abe:

Drobne in važne vesti OD VSEPOVSOD

Izpolnili so letni in petletni plan. Med mnogimi kolektivi, ki vedno v večjem številu izpolnjujejo svoj letošnji plan, je tudi kolektiv rudnika kroma v Djakovici Železniška direkcija St. Peter na Krasu, tovarna umetnih brusov v Mariboru, tovarna kovanega orodja v Zrečah, Jadranška linijska plovba, termocentrala Zvezdan v Timoškem bazenu, tovarna usnja v in „Celuloza“ v Vidmu. Petletni plan pa Varaždinu in „Goče Delčeva“ v Skoplju so izpolnili: postaja Slovenski Javornik, železniška direkcija Sarajevo in beografska direkcija državnih železnic. Več kot 30 podjetij v Vojvodini tudi že dela za zadnje leto petletke.

Letošnja proizvodnja premoga je za 82.000 ton večja od lanske. Tako se naši rudniki vedno bolj z uspehom borijo za izvršitev svojih planskih nalog.

Nova cesta Osjak–Vukovar je pred kratkim izročena prometu. Na gradnji ceste je delalo nad 20.000 frontovcev.

17.000 bivših izseljencev se je po osvoboditvi vrnilo v Jugoslavijo. Največ se jih je vrnilo v LR Slovenijo in Hrvatsko.

Jugoslovanska delegacija, ki je bila na zasedanju Generalne skupščine OZN se je pod vodstvom Edvarda Kardelja vrnila v Jugoslavijo.

V Luki Kardeljevo grade novo pristaniško mesto s stanovanjskimi in pristaniškimi zgradbami.

Član Politbiroja CK KPJ Moša Pijade je bil izvoljen za rednega člena akademika srbske akademije znanosti.

Vojna na Koreji. — Po ofenzivi, ki jo je napovedal Mac Arthur so prešli severnokorejci v protinapad, ki posebno močno ogroža desno krilo 8. ameriške armade. Na skrajnem severovzhodu Koreje pa še nadalje prodirajo južnokorejci.

Važno obvestilo

Poverjeništvo za notranje zadeve MLO Kranj obvešča prebivalstvo mesta Kranja, da se bodo v času od 20. nov. 1950 do 10. februarja 1951 državljanom FLRJ od 16. leta starosti dalje izdajale nove osebne izkaznice.

Izdajanje se bo vršilo v stranski dvorani Sindikalnega doma v Kranju. Vsak naj prinese s seboj spodaj navedene dokumente:

1. Izpolnjeno prijavo (priglasnico) in izpolnjeno prijavo stalnega bivališča. Ta dva obrazca se izpolnila na matičnem uradu MLO-ja. Kder navedenih obrazcev še ni izpolnil naj to stori v najkrajšem času.

2. Dosedanje osebno izkaznico (če jo poseduje), katera se ob prejemu nove odda.

3. Eno izmed spodaj navedenih listin, iz katerih bo možno ugotoviti istovetnost: rojstni list, poročni list, delavsko ali uslužbeno knjižico ali sličen dokument.

4. Potrdilo o vpisu v državljanško knjižo naj prinesejo samo tiste osebe, ki so se vpisale v državljanško knjižo v kraju izven območja mesta Kranja.

5. Vsi moški, v starosti od 8 do 55 leta in rezervni oficirji do 60 leta morajo poleg navedenih dokumentov predložiti še vojaško knjižico ali vojaški dokument, ki ga posedujejo.

6. Dve slike v velikosti 3 krat 4 cm. Ponovno sporočamo, da mora vsaka oseba ob priliki izpolnjevanja „priglasnice“ navesti poimensko dve priči z naslovom, ki lahko potrdita istovetnost osebe in državljanstva.

Osebne izkaznice se bodo izdajale vsak dan, razen nedelje, od 7. do 12. in od 14. do 17. ure.

Opozarjam, da se izkaznice po preteklu navedenega roka ne bodo izdajale osebam, ki si iz neupravičenega vzroka izkaznice niso preskrble v tem času.

Iz pisarne poverjeništva za notr. zadeve

VAŽNO OPOZORILO O POGOJIH SPREJEMA V BOLNISNICI!

Ponovno opozarjam, da bolnišnice v nobenem primeru in pod nobenim pogojem ne bodo sprejemale bolnikov, ki ne bodo prinesli s seboj predpisanih dokumentov, predvsem napotnico zdravnika ali ustanove, ki jih pošilja v zavod na zdravljenje in vsa ostala izkazila, ki jih opravi-

SKOZI SITO IN REŠETO

KJE SO VZROKI NEREDNEGA PREVOZA DELAVEV Z AVTOBUSI?

O nerednem prevozu delavcev z avtobusi je bilo v Kranju in tudi že drugod mnogo govorjenja, pa vse nič ne zadeže. Sila razmer, kakrsne vladajo na avtobusih in avtobusnih progah, pa nas silijo, da o tem tudi tukaj spregovorimo.

Kranj je industrijski center, kjer je zaposlenih velika večina delavcev iz poddežja. Ti delaveci so oddaljeni od Kranja po dret, petnajst in tudi več km. Včasih, ko ni bilo v Kranju take industrije, so se delavci iz dežele vozili s kolesi, katerega je vsak imel. To število pa je med vojno, posebno pa po vojni silno narastlo. Pomanjkanje koles, kakor tudi neobhodno potrebnih gum, zračnic in ostalih delov pa je zahtevalo, da so se uvedle avtobusne proge, ki naj bi omogočile reden prevoz delavcev na delo in iz dela. Te funkcije pa SAP, ki vzdržuje te proge ne opravlja tako kot bi želeli i delavci in naša gospodarska podjetja. Stalne zamude avtobusov so reden pojav, ki kljub neštetim pritožbam s strani delavcev kot prizadetih podjetij noče izginiti. Kaj pomeni, če pričelje avtobus namesto ob pol dveh popoldne šele ob štirih, sedemdeset in še več delavcev najbrž za to odgovorni ljudje ne vedo. Plani v tovarnah so visoki in vsak izostanek ali zamuda vpliva na izvrševanje plana. Kakšna gospodarska škoda nastaja zaradi nerednega prevoza delavcev, vidimo lahko iz tega, da je samo v oddelku tkalnice v Tiskanini bilo v mesecu septembru 15.000 (petnajst tisoč) metrov blaga manj narejenega, kot bi ga sicer bilo, če ne bi delavci, ki se vozijo z avtobusi ne zamudili po eno uro in tudi po ves dan. Kje so potem še drugi oddeki, druge tovarne itd.? Toliko v enem primeru gledano z gospodarskega vidika. Kako pa je z razpoloženjem delavcev? Vzemimo zopet primer. Avtobus ali bolje „kiša“ ali „drvarnica“ kakor ga delavci na splošno v šali nazivajo (je res precej podoben velikemu z ostrimi robovi na pravljencem zaboju), ki vozi na progi Kranj–Vodice in obratno, mora zaradi številnih delavcev peljati dvakrat in sicer enkrat od Vodic do Kranja, nato se vrne še v Trboje in zopet v Kranj. Ta odpelje iz Vodic ob pol potih zjutraj. Ker so nekateri še precej oddaljeni od postaje, morajo od doma ob štirih. Ce popoldne nima zamude, so ti delavci doma ob petih,

čujejo do brezplačne bolniške oskrbe (potrdilo delodajalca o zaposlitvi, če gre za socialnega zavarovanca, potrdilo o invalidnosti, rojstni list za otroke do 3. leta, študentje potrdilo o morebitni štipendiji oziroma potrdilo, da so v internatu, člani obdelovalnih zadrug potrdilo, da so člani KDZ, potrdilo KLO o nepremožnosti itd. V bodoče bodo bolnišnice odklonile sprejem vseh tistih, ki predpisanih dokumentov ne bodo ob sprejemu predložili, razen v resnično nujnih primerih, ko je potrebna takojšnja zdravniška pomoč oziroma bolniška oskrba. —

Ministrstvo za ljudsko zdravstvo.

Ljudska tehnika

DELO V TEDNU TEHNIKE
V KRAJSKEM OKOLIŠKEM OKRAJU

Teden tehnike so otvorili 5. novembra motoristi izvenarmijske vzgoje s tekmo, ki so se je udeležile tri ekipe. Iste dne se je 15 delavcev in nameščencev Gorenjske elektrarne in DES-a udeležili delovne akcije v Ljubnem, kjer so popravljali instalacije, cedrijše in posodo.

Poleg praktičnega dela so v tem tednu nudili razvedrično oddaljenim krajem, kjer ni stalnih kinoaparatur, Poučno tehničnih filmov si je ogledalo okrog 4000 ljudi. Predvajala pa sta se tudi dva zvezčna filma in to „Barba Žvane“ in „Zasatva“.

Po delovnih kolektivih in vseh so za stopniki Jugoslovanske Armade seznanjali ljudi z moderno tehniko v Armati.

O gospodarskih vprašanjih, o razvoju in mehanizaciji kmetištva so govorili razni strokovnjaki in prosvetni delaveci. Ti so pred 2385 poslušalci podali 32 predavanj.

Vse delo v Tednu tehnike so usmerjali in vodili prireditveni odbori od katerih so naloge izvršili najuspešnejše: foto-kinoamaterski klub Tržič, Elektro-strojni klub Gor, elektrarne in DES-a, KT Zabnica ter osnovna šola v Lučinah.

Delitev sladkorja po vezanih cenah

Obveščamo, vse kmečke delovne zadruge, zadružne ekonomije in potrošnike individualnih kmečkih gospodarstev, da se deli sladkor na vezane cene za mesec november 1950 kot sledi:

Clanom kmečkih delovnih zadrug in zadržnih ekonomij:

Odrasli člani nad 14 let	po 400 gr
Dojenčki (otroci do 2 let)	500 "
Otroci od 2–7 let	300 "
Doječe in noseče žene	500 "
Bolniki (7–14 let)	250 "

Potrošniki zasebnih gospodarstev:

Dojenčki (otroci do 2 let)	po 500 gr
Otroci od 2–7 let	300 "
Doječe in noseče žene	500 "
Bolniki	250 "

Kmečke delovne zadruge in zadržne ekonomije prejmejo sladkor za kritje potreb svojih članov na podlagi nakazila povrjeništva za trgovino in preskrbo OLOJA Kranj - okolica. Upravičenci zasebnih gospodarstev (dojenčki, otroci od 2–7 let, noseče in doječe žene in bolniki) pa prejmejo sladkor na podlagi spiska, katerega sestavi krajevni ljudski odbor in ga odda kmetijski zadrugi. Po razdelitvi sladkorja vrne zadruga spisek KLO-ju, ki ga shrani za slučaj event. pritožb ali kontrole.

Sladkor dele vse kmetijske zadruge.

Poverj. za trg. in preskrbo
Kranj-okolica

TEDENSKA KRONIKA

Kino

„STORIČ“ KRAJN: od 1. do 5. decembra, angleški film „Pot do plemstva“, 6. in 7. decembra, sovjetski film „Pot do slave“.

„SVOBODA“ STRAZIŠČE: od 1. do 4. decembra, sovjetski film „Naše srce“.

ŠKOFJA LOKA: od 1. do 3. decembra, francoski film „Clochemer“.

KINO TRŽIČ od 1. do 3 decembra angleški film „Ljubavna zgodba“; — 6. in 7. decembra, češki film „Gosli in sanje“.

Mali oglasi

Ljudska knjižnica v Kranju na Titovem trgu, odprtva dnevno od 10.–12. in 14.–18. ure. V soboto popoldne in nedeljo zaprtata.

Vse ljubitelje zimskega športa vabimo k otvoritvi smučarskega doma na Joštu, ki bo v nedeljo 3. decembra, — SK „Udarnek“ — Kranj.

Potpisani Polajnar Janez, stanujoč na Sr. Beli 5, preklicujem vse neresnične besede, katere sem govoril o tovariju Markun Antonu iz Sr. Bele 25.

Preklicujem vzetno osebno legitimacijo na ime Okorn Tilka, Puštal 62, Škofja Loka za neveljavno, vse ostalo pa prosim, da mi oseba, ki je poznana vrne v izogib posledie na moj naslov.

Prodam dobro ohranjeno češnjevo spalnico in perje. — Simunac, Kranj, Partizanska cesta.

V Kranju ali bližnji okolici isčem zračno soko ter sem zato pripravljena odslužiti. Naslov v upravi lista.

Razveljavljam izgubljeno sindikalno izkaznico štev. 67708 na ime Strgar Andrej, Čemšenik.

Kupim ali delno zamenjam šivalni stroj za živež. Ponudbe na upravo lista.

Samostojno kuharico in natakarico sprejmemo za smučarski dom na Joštu pri Kranju. PLAČA po dogovoru, nastop takoj. Reflektantke naj se javijo takoj pismeno na naslov: Sindikalno smučarsko društvo Udarnik, Kranj ali pa osebno v pisarni Preskrbe Kranj, Majstrov trg, dnevno od 8. do 14. ure.

Pogrešam tri industrijske nakaznice, brez imena s tekočo številko 40, tretja na ime Vulič Milena, ki jih proglašam za neveljavne. — Bernik Marica, Sp. trg 17, Škofja Loka.

PIONIRJI!

SKUD „France Prešeren“ v Kranju vabi vse pionirje, ki so se prijavili za petje v interesnih skupinah na koncert, ki bo v petek 1. decembra ob 16. uri v kinodvorani v Kranju ter ga prireja pionirjem v počastitev Dneva republike. — Vabljeni tudi ostali pionirji — Izboljelji lepega petja.